

af en situation, hvor aftalesystemet er under afvikling. Jeg skal derfor runde af med at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget beklager den ensidige amerikanske opsigelse af ABM-traktaten og konstaterer, at de amerikanske planer om et missilforsvar indeholder en oplagt risiko for et nyt rustningskapløb, som vil stå i vejen for aftaler om ikkespredning af atomvåben, opfordrer Folketinget regeringen til

- at bekræfte behovet for fastholdelse og videre opbygning af et internationalt aftalesystem om forpligtende nedrustnings-, ikkesprednings- og våbenkontrolaftaler for at undgå en yderligere negativ spiral af stigende international spænding, mistillid og kaprustning,
- at bekræfte villigheden til i EU-samarbejdet at prioritere arbejdet for at forme fælles udenrigspolitiske standpunkter som en modvægt imod de meget stærke amerikanske tendenser imod enegang,
- at der sker en nøje koordination med og hensyntagen til Grønlands holdning og interesser i spørgsmålet om Thuleradaren, hvor det sikres, at Grønland får afgørende indflydelse på sikkerhedsspørgsmål af vital betydning for Grønland og den grønlandske befolkning, og
- at Folketingets vedtagelse af 5. marts 1987 vedrørende Thuleradaren bekræftes.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 35).

Kl. 10.20

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Troels Lund Poulsen (V):

ABM-traktaten, som i dag er til debat her i Folketinget, har en speciel plads i dansk udenrigspolitik. Som ikkeatomar militærmagt er Danmark nemlig ikke en del af traktaten.

I Venstre mener vi, at traktaten er et gode, og at den har styrket og fremmet stabilitet og afspænding på den internationale politiske og militære scene. Men vi respekterer også, at traktaten er indgået på et særligt tidspunkt i historien, da særlige forhold gjorde sig gældende, og vi noterer os ikke mindst, at den blev indgået mellem to stormagter.

Vi mener derfor heller ikke, at der er grund til at stille sig på bagbenene, hvis de to parter eller blot den ene af parterne ønsker at udtræde af traktaten, såfremt dette ikke påvirker freden og stabiliteten i Europa negativt, og Venstre mener ikke, at USA's varslede udtræden af traktaten har denne effekt.

ABM-traktaten var svaret på et meget specifikt historisk problem. I tiden efter Anden Verdenskrig oplevede verden et hidtil uset våbenkapløb mellem de to eneste virkelige supermagter i verden. USA og Sovjetunionen besad hver især atomvåben nok til at udslette hinanden og resten af verden adskillige gange, og i erkendelse af denne trussel forhandlede parterne en kontrakt på plads, der løste problemet på to måder.

For det første lagde man et loft over antallet af sprænghoveder, USA og Sovjet hver især kunne besidde, og for det andet udtænkte man en politik, »Mutual Assured Destruction«, hvorved parterne ville vægre ved sig at bruge atomvåben, fordi de vidste, at et angreb næsten øjeblikkelig ville medføre et tilsvarende modangreb fra fjenden. ABM-traktaten var med andre ord løsningen på en spændt politisk situation, der skulle forhindre verdens ødelæggelse gennem en atomkrig.

Den balance, ABM-traktaten skabte, kunne eksistere af flere årsager. For det første var verden opdelt i to nogenlunde lige stærke blokke, nemlig NATO og USA samt Warszawapagten med Sovjetunionen i spidsen. For det andet var disse to blokke fjendtligt indstillet over for hinanden. For det tredje kendte traktatens parter deres fjender. For det fjerde muliggjorde traktaten et stop for opbygning af de atomare arsener. Og endelig for det femte havde de to parter kontrol med produktion og spredning af atomvåbnene. Parterne havde med andre ord kontrol med de faktorer, der gav traktaten mening.

Det trusselbillede, som vi kendte under den kolde krig, hvor de to supermagter, som jeg så må sige afbalancerede hinanden med truslen om gensidig udslettelse, er ved forstandige aftaler om nedrustning ændret totalt. I dag udgør slyngelstater eller uregerlige lande som Nordkorea, Iran og Irak en ny latent trussel mod fred og sikkerhed. Det er lande, hvis ledere lader hånt om deres fattige befolkninger, som ikke tænker rationelt, og som hader demokratiske principper. Vi har jo set, med hvilken kynisme et land som f.eks. Irak har brugt masseødelæggelsesvåben over for sin egen befolkning. Ekstra bekymrende er det derfor også, at disse lande allerede har